

door

J. L. F. de Liefde

1)

Hoofdstuk I. 't Kon ook anders.

„Allo jongens! Opschieten en naar school!” riep Moeders stem uit de keuken.

In de gang was de deur van de werkplaats.

„Even kijken?” vroeg de kleine Lies.

„Hè ja! 't Kan nog best. Wij zijn altijd zó vroeg.”

Eppo, de oudste van het zestal, was al in de werkplaats en... Vader nog niet.

„Zijn ze er al? Mogen we ze zien?”

„Ja, kom maar. Zachtjes hoor!”

Op de tenen, de hoofden vooruitstrekkend, gingen ze naar het raam. Dáár zou het wonder zijn, in het aquarium. — de jonge visjes!

„Kijk! Dáár... en dáár! Zien jullie ze?”

„Ja, o ja. Wat leuk!” fluisterden ze. „En wat schattig klein.”

Rustig stonden ze te kijken en te genieten. Jo trok voorzichtig kleine Liesje vóór zich, dan kon die beter zien.

Opeens ging achter hen de deur open. Moeders gezicht kwam er door, rood en zenuwachtig. 't Was wasdag. En zij stond voor alles alléén, nu ze het dagmeisje had moeten afschaffen.

„Wat is dát nou? Nog niet weg? Zeker jouw bedrijf weer.”

En meteen kreeg Jo een flinke tik.

„Nietes,” weerde Jo zich beledigd, „Lies zei het.”

„Jij bent de oudste en moest wijzer wezen. „Opschieten” heb ik gezegd. „Gebeurt het dan of niet?”

Ze gingen en Eppo bleef alleen.

„Hè, wat jammer,” zuchtte hij, met een blik naar de klok.

„'t Was niet nodig geweest... nog een half uur, en ze lopen het met gemak in 'n kwartier.

Verdrietig keek hij naar het raam met de brede vensterbank. Dat was zijn eigen plekje.

De morgenzon scheen volop naar binnen op de geraniums, die bloeiden als in de volle zomer. Het water in de glazen bak was doorzeefd van goudglans en de visjes gaven, als ze door het water schoten zilverstranckeltjes af, en toch... het mooie was weg... wèg.

Zo ging al het mooie bij hen steeds weg. 't Vluchtte voor geruzie en gekijf van groot en klein.

Waarom werd bij hen in huis alles weer bedorven?

Toen nam hij zijn viool uit de kist. Die had hij tenminste. Die viool was zijn troost en zijn hulp. Of 't nu soms beter wilde lukken? Gisteravond kon hij 't niet goed krijgen, maar... toen was zijn arm ook veel te moe geweest van die dikke planken, die hij had doorgezaagd. Dat was Vaders werk, dat zware, maar nu was hij toch maar blij, dat hij het gedaan had.

„Vóór negen moet ik ze hebben; kan ik daar op aan, van Schelfhorst?”

Hij had het de man horen vragen.

Eppo had toen een poosje gespeeld en daarna resoluut z'n viool opgeborgen en de plank ter hand genomen.

Anders verloren ze wéér een klant...

Vader kwam laat thuis. Rood was zijn gezicht en opgewonden stonden z'n ogen. Hij praatte luid, o, o, wat was Eppo toen blij geweest, dat de beide planken klaar stonden.

Maar... vioolspelen wilde daarna niet gelukken.

Daarom nu nog gauw even...

Zie je wel, nu ging het veel beter! Ja, daar had hij het te pakken. Helderder... en zuiverder... beefden de trillers boven de viool. Van louter vreugde vergat hij alles van gisteravond en speelde het gehele stuk door, zonder hapering. Dit zou hij spelen als solostuk op de Kerstuitvoering. Nu wist hij het... Mijnheer Venema had hem er voor gevraagd. Dit was zijn glorie. Terwijl hij de vioolkist sloot, ging achter hem de deur open. Dat was Vader. Met een enkele blik schatte Eppo Vaders stemming. Best was het nog niet...

„Morgen, Baas,” groette Eppo.

„Morgen, Eppo,” kwam het terug van Vader.

Ze hadden elkaar nog niet gezien, want Vader was laat opgestaan en had toen de planken naar Mulder gebracht.

't Was een grapje, dit „morgen, baas” van Eppo. Dit had hij gezegd de eerste morgen, toen hij in de werkplaats kwam als knechtje van Vader, omdat... Eppo begreep het best... omdat hij toch voor niets anders deugde met zijn verkromde rug en te lange armen.

't Was zo voor de hand liggend.

In hun winkel van houtsnijwerk en gebrandschilderde teksten kon hij, met zijn kleine kracht, meewerken. Ook wel de klanten bedienen, die om papier of schrijfbehoeften kwamen. Het kostte geen lesgeld bovendien.

Gelukkig, dat hij zijn Mulo-diploma nog had kunnen halen!

Hij had er zich, de toestand begrijpend, gewillig in geschikt en het tekenen van bloemmotieven op de schildjes voor teksten was een werkje, dat hem goed lag.

Maar in zijn hart bleef leven een stil verlangen en verborgen ideaal, zijn viool en de muziek.

Voor opleiding was er echter geen geld. Nu tenminste nog niet.

Maar... later... wie weet!

Na die eerste morgen was het zo gebleven; altijd zei hij weer: „Goeie morgen, baas!”

Mijnheer aan de piano en hij... op z'n viool

Het grapje was tot een gewoonte geworden en, nu zou hij het niet meer willen missen.

Er lag nog een stukje in bewaard van „het mooie”, dat langzaam aan, beetje na beetje, werd verjaagd. Waarom kon het bij hen niet zo wezen als bij Venema? Daar waren zeven kinderen, dus evenveel drukte in huis maar... meer geld. Meteen wist hij: In 't geld zat het 'm niet. 't Lag aan hen zélf. Aan Vader... en toch was die niet kwaad, als... ja, als dat éne er maar niet was. Dat, waardoor hij soms hele avonden weg bleef en dan thuis kwam... dron... Tenminste half... Eppo dacht het woord, dat in hem opwelde, niet af. 't Was zo náár, dit over je eigen vader te zeggen.

Dronken? Neen, neen, dat woord paste niet voor Vader... zijn vader. Dat kon niet. Dat mocht niet. Dat was ook niet zo. Echt dronken was hij nooit. Maar toch... Vader gebruikte te veel. Wéinig was voor hem al te veel. Dan kwam hij opgewonden thuis. Je zag het aan zijn ogen, die zo vreemd glansden, je rook het aan zijn adem. En... wat het ergste was... de volgende morgen...

Wat was hij dan sloom en suffig, niet kwiek voor zijn werk, zoals anders. Bovendien zó prikkelbaar, dat Eppo zuchtte. Hoe was het toch zo geworden? Och, hij wist het wel... 't kwam alles door die Veltkamp, die nare man... Eppo haatte hem. Hij zou hem wel kunnen aanvliegen. Hypotheek op het huis had hij gegeven, toen ze naar de grote stad verhuisden. 't Zou daar beter gaan... met een grotere winkel.

't Mocht wat! Beter? Slechter... veel slechter. In het kleine stadje waren zij het enige adres voor hun artikelen en hier... bestond heel wat concurrentie. Achteruit gingen ze, inplaats van vooruit.

Eppo begreep het best.

Moeder had het dagmeisje al moeten afschaffen en ploeterde maar alleen voort om alles knap te houden.

Waren ze toch maar nooit naar de grote stad verhuisd...

Moeder was er al tegen geweest, maar Vader had het doorgedreven... Vader met mijnheer Veltkamp.

En dan liep Vader nog telkens naar die akelige mijnheer Veltkamp toe.

Samen stapten ze dan „een straatje om”, maar Eppo wist het wel, dan gingen ze een of ander café binnen om „iets te gebruiken”.

Vader kon er niet tegen. 't Maakte een andere man van hem. 't Was alles naar geworden... in huis... voor Moeder... voor hen allemaal. Voor Vader zelf ook...

Maar 't lag ook aan Moeder, die altijd druk was en bromde op hen allen, nodig of niet. Moeder werd steeds zenuwachtiger, méér geprikkeld en toch was ze eigenlijk zo goed voor hen allemaal. Ook voor Vader...

Wat was het bij de Venema's altijd prettig! Wat kon hij daar heerlijk spelen! Mijnheer aan de piano en hij... op z'n viool...

Dat nare was daar niet...

En... iets anders was daar wél. Daar gingen ze naar de kerk.

En mijnheer las bij de maaltijd uit de Bijbel. Daarna bad hij hardop voor allemaal. Wat klonk dat plechtig en zo intiem.

En als er iets bijzonders was, dan vroeg mijnheer daarvoor hulp en een zegen; zo heel gewoon zei hij alles aan God, wat in zijn hart omging.

(Wordt vervolgd)

VOOR POSTZEGELSVERZAMELAARS

LUCHTVAARTZEGELS 1954

Sinds 23 Augustus zijn op elk postkantoor twee luchtvaartzegels verkrijgbaar met een kleine toeslag. Die toeslag komt ten goede aan het Nationaal Luchtvaartfonds. De verkoop duurt tot 9 October. Er verschenen twee zegels: één van 2 cent met een toeslag van 2 cent en één van 10 cent met een toeslag van 4 cent. De serie kost dus 18 cent. De zegel van 2 cent stelt een jongen voor, die een model van een vliegtuig oplaait en de kleur is geelachtig groen. De zegel van 10 cent toont het beeld van Dr A. Plesman, de luchtvaartpionier en de stichter van het N.L.-fonds. De kleur van deze zegel is grijs-blauw. De serie is ontworpen door Prof. G. V. A. Röling te Laren. Ze zijn uitgevoerd in koperdiepdruk door Enschede & Zn te Haarlem. De zegels zullen t/m 31 December 1955 geldig blijven voor de frankering.

Dierenkwellingen

We ontvingen de 12e lijst van de Ned. Ver. tot Bescherming van dieren, waarin weer een opsomming wordt gegeven van geconstateerde gruwelen gedurende het 2e kwartaal 1954. Als „Vrij en Blij” een blad was voor volwassenen, liet ik deze beide folio-vellen in het blad afdrukken. Nu durf ik het niet. Er komen helaas ook kinderen in voor. In Schiedam hebben twee jongens een paard met pijlen gewond en jonge eenden gedood. In Utrecht hebben jongens van 8 en 9 jaar een eend met stenen bloedend verwond. 't Is verschrikkelijk! Zullen jullie allen meehelpen deze dierenkwellingen te bestrijden, als je iets van deze aard ziet. loop je maar direct naar de politie, om die er op attent te maken.

Het verhaal Eppo's VIOOL

waarvan wij hierboven het eerste deel geven, werd oorspronkelijk door
MEJ. DE LIEFDE
geschreven voor het Genootschap „De Lichtdrager”

Het is in boekvorm verkrijgbaar bij het bureau van „De Lichtdrager”, Stadhouderskade 137, Amsterdam, en het kost
10 cent.

door

J. L. F. de Liefde

2)

Moeder had ook een kerkboekje, een heel mooi zelfs, met een gouden slotje. 't Lag in de lade van het kastje, goed weggeborgen in een zijden doekje. Hij wist ook nog wel, dat Moeder en Vader vroeger naar de kerk gingen...

„Moeder, gaat u nooit meer naar de kerk?” had Jaap gevraagd, toen Moeder het laatje opruimde en het kerkboek op tafel legde.

„Daar heb ik geen tijd voor,” had Moeder geantwoord. Maar toen had Eppo gezien, hoe ze het boekje opnam en even, bijna liefkozend, het gladleren bandje streelde en... hoe ze daarop haastig en verlegen haar zakdoek greep, iets wegveegde onder haar oog en de neus snoot.

„Hoe komt u aan dat mooie boekje?” had Mien gevraagd.

„Van Vader gekregen op mijn eerste verjaardag, toen we pas getrouwd waren.”

Dit was ook een stukje van „het mooie”, dat was weggejaagd.

Onwillekeurig keek hij, ijverig doorsnijdend aan het kapstokje, naar zijn viool. Die was er toch. Dit mooie bleef...

Als hij 't niet langer kon verkroppen, dan was de viool zijn toevlucht. Daarop speelde hij z'n verdriet weg.

't Hielp hem, maar ook Vader... Vader kon er soms zo bedrukt uitzien met diepe rimpels boven de neus en scherpe vouwen om de mond. Eppo begreep het wel, dan had hij 't land over de vorige avond.

„Vader, 'k heb vanmorgen die trillers geprobeerd,” begon hij. „En 't ging heus goed. Nou kan ik dat stuk ook spelen.”

Vader schrok er even van. Zó had hij vastgemokt gezeten in eigen gedachten, zwaar van zelfverwijf. En nu ineens die vriendelijke stem van zijn jongen... als een verrassing! Een dankbare glimlach trok om zijn mond.

„Wilt u 't eens horen?”

„Ja, doe dat!”

Eppo voelde wel, Vader nam 't gretig aan om zichzelf kwijt te raken. Je van jezelf verlossen, als je zat te piekeren, dat was de macht van zijn viool.

En zo begon de viool voor hen beiden te zingen. Eerst één enkele toon, zacht en teer, maar langzaam aanzwellend in kracht. Steeds breder zette de viool zich uit in volheid van toon en variaties. In 't begin zong de vioolstem nog droevig, gedragen door het verlangen van de speler zelf. Van Schelfhorst luisterde en nam stiller werk. Deze weemoedige toon paste bij zijn stemming. 't Was of hij, innerlijk nog zwak en loom door de drank van gisteren, steun vond in de muziek. Nu volgden de trillers. Vast en zeker beefden ze onder Eppo's tere vingers weg, de werkplaats door.

't Jonge, jonge, wat ging dat goed! Wat speelde die jongen toch al mooi! En nog maar zestien jaar!

Het laatste gedeelte scheen een overwinning, zó blij en dertel, vol sprankelend plezier dansten de tonen... steeds vlugger en krachtiger, van blijdschap over het slagen der trillers.

En... over het verdrijven van het nare, zware zwijgen, dat hen beiden had gedrukt. De vreugde bruieste op uit de muziek, zó vrolijk stoeiden de klanken met elkaar. Ze buitelden over elkaar en speelden een jolig spelletje vol schik en pret. Eppo liet zichzelf steeds meer los en speelde z'n eigen levenslust uit naar buiten. Wat hij niet vermocht, als andere jongens, die sterk en recht waren, dat deed de viool voor hem.

„'t Jonge, jonge, dat was mooi!” prees Vader vol-daan, toen Eppo vermoeid, maar o, zo gelukkig, de strijkstok liet zakken.

Meteen ging de deur open. 't Was Moeder. Ze zei niet, dat zij even stilletjes in de gang was blijven staan om te genieten, maar haar ogen stonden blij.

„Je moest de koffie even hier geven,” zei Vader.

„Dan drinken we met ons drietjes een kopje. En Eppo speelt nog eens voor ons, hé?”

En Eppo speelt nog eens voor ons, hé?

Eppo knikte vol instemming.

Moeder bekwam er van, rustig te zitten... niet in de keuken vol damp van de was haastig een kopje... maar hier, waar ze even 't werk losliet...

„Hè,” zei ze voldaan, toen ze weer opstond, „daar ben ik van opgeknapt.”

„Nou, Moeder, dat kan elke dag wel zo,” sprak Vader, in een behoefte om „dat van gisteravond” goed te maken.

Dit leek op de Venema's. Zó was het dáár, dacht Eppo.

En opeens lichtte er voor hem een nieuwe gedachte: Zou het nog goed kunnen worden? Door de viool! Zijn viool?

Hoofdstuk II. Tóch weer mis.

Maar 't ging anders, heel anders dan Eppo in z'n jongensdromen zich dacht. Ze dronken elke morgen met Moeder hun kopje koffie in de werkplaats en hij speelde. Dat werd een klein poosje van intiem geluk en vredig samenzijn. Vader was toch een goeie vader, als dat éne, dat nare er maar niet was. Als hij dat nu eens weg kon spelen met zijn viool...

't Was ook nog niet lang, dat dit er bij was ge-

komen. En 't bleef ook weg, langer dan de laatste weken. Vader ging niet uit 's avonds en werkte nog een beetje of zat gezellig in de huiskamer bloemen op hout te tekenen, die dan later gebrand moesten worden.

Maar toen... opeens kon hij 't in huis blijkbaar niet meer houden en zette z'n hoed op.

„Vader,” probeerde Eppo nog, „toe, blijf nou thuis, ik wou u graag dat versje voorspelen. Liesje kan het nu zingen ook.

„Straks, als ik terug ben.” Hij gooide de voordeur met een smak achter zich dicht... korzelig, omdat het zelfverwijt in hem wakker werd; het gevoel dat z'n jongen gelijk had en hijzelf, de vader, ongelijk.

Moeder en Eppo keken elkaar aan. Begon het opnieuw?

Vader bleef die avond lang uit. Eppo keek naar de klok. Moeder zag het. Moeder keek naar de klok. Eppo zag het, maar beiden raakten ze dit pijnlijke met woorden niet aan. Eindelijk stond Eppo op en ging naar de werkplaats, daar hij nog een poosje wilde oefenen. Maar... zijn hart was er niet bij, er lag geen bezieling in zijn spel, want over zijn eigen muziek heen luisterde hij, of hij Vaders stap niet hoorde in de winkel. Het werd toch tijd, en hoe zou hij terugkeren? Eindelijk klonk zwaar, onvast gestommel... buiten in het kleine portiekje. Terwijl Vader de lege winkel doorliep, mopperde hij tegen zichzelf in het wilde weg. Zijn stem was luid en onzeker. Meteen wist Eppo: 't Was weer mis. En... erger dan ooit te voren. Wat hij hoorde was een *dronkemansstem*.

Zou Vader werkelijk *dronken* zijn? Echt... helemaal dronken?

Van schrik speelde hij vals. Toen zweeg de viool... heel even, maar onmiddellijk speelde hij verder in een behoefte aan steun...

Vader zien, zoals hij nu was... nee, dat kon hij niet.

Van Schelfhorst stolperde de winkel door en de gang in. Tastend zocht hij de knop van de werkplaatsdeur.

Toen vielen de tonen der muziek op hem aan als één groot bitter verwijt. Deed Eppo dit om hem? Om hem weer in 't humeur te krijgen? Dan...

Met een wilde bons stootte hij de deur open.

„Wou... wou... jij met je gefiedel de... de baas over mij sp... spelen?” stotterde hij... rood van drank en een plotseling oplaaiende driftbui. Eppo liet van schrik de strijkstok zakken en keek vol angst zijn vader aan...

Eér hij een woord sprak of zich verroerde, deed deze iets, dat hij pas besepte, toen het gebeurd was. Onverhoeds rukte Vader hem de viool uit de hand en kletste die met een woedende zwaai weg.

Kletterend kwam het instrument neer in een hoek... tegen de kist.

Eppo hoorde het kraken en meteen klonk een angstige gil door de werkplaats. Kapot! Dit had hij duidelijk gehoord. Zijn viool... kapot!

Dóór Vader. Toen ontbrandde in hem een drift, zó fel, als hij nog nooit had gekend. Hij balde stijf z'n magere vingers tot vuisten, hief de armen op, om... zich te wreken. De dood van zijn viool, z'n trouwe vriend, te wreken op de brute geweldenaar dáár...

Tegelijk rees hij op van z'n stoel... ten halve slechts... Toen zonk hij terug. De armen zakten omhoog... de vuisten bleven gebald.

Plotseling kwam als een wrede pijn het besef van zijn eigen machteloosheid over hem.

Wát vermocht hij? Hij... met zijn dunne zwakke armen en zijn kromme, vergroeide rug? Tegen kleinere

jongens kon hij niet eens op, laat staan tegen een stuurman als die daar.

Niets kon hij. Niet eens zich wreken op dat geweld en ruw geweld, dat daar stond belichaamd in zijn eigen vader.

Afgedropen, verpletterd, nog vóór hij gestreden had, drukte hij de handen tegen het hoofd en leunde verslagen met de ellebogen op tafel.

Zó vond moeder hem.

De scherpe gil van Eppo had doorgeklonken tot in de kamer.

Wat gebeurde er, wat was er met Eppo?

Ontsteld keek ze van de jongen naar haar man, die daar onbewegelijk stond, verbijsterd door wat hijzelf gedaan had.

Geen van beiden sprak een woord.

Een ogenblik stond ze daar onthutst en niets begrijpend. Toen dacht ze aan een plotselinge ziekte of hoofdpijn. Ze boog zich over haar jongen en legde de arm om z'n schouders.

„Ben je niet goed? Heb je pijn?”

Eppo schudde van neen, maar sprak niet.

Toen zag ze de strijkstok liggen, maar de viool, waar was die? Die was er niet! De kist stond nog open, ledig...

Toen begreep ze. „Is er iets met je viool?”

Ze letten geen van beiden op de stille man, die, groot en zwaar, in eigen wankelheid zich vastklemde aan een stoel. Versuft staarde hij met glazige ogen voor zich uit. Een rilling ging hem door de leden, die steeds zwaarder werd. Hij voelde zich vermoeid en een groot verlangen naar rust dreef hem de werkplaats uit. Liggen wilde hij, dood-moe neerploffen op zijn bed, slapen, véél slapen, en... het andere kwam morgen...

(Wordt vervolgd)

Een heerlijke dag

*Bloemen voor moeder, vandaag is het feest.
Of wij wel ooit zo verheugd zijn geweest?
Heden, geen dag aan een ander gelijk.
Daarom is 't, dat ik zo vrolijk kijk.*

*Moeder is jarig, de liefste is zij.
Van vader en broer, van zusje en mij.
Wensen wij haar vele jaren nog toe.
Komen met een verrassing voor Moe.*

*Moeder deelt lekkers, wij zingen voor haar.
Va doet ook mee, zo het koor bij elkaar.
Zonnetje toont ons een vrolijk gezicht.
Stralend geeft zij een feestelijk licht.*

*Rozen, zij geuren vandaag wel het meest,
Zijn met siringen de fleur van het feest.
Ieder is blij, heeft een lied en een lach,
Daarom is het een heerlijke dag.*

Chr. van Leijzenhorst

door

J. L. F. de Liefde

3)

Moeder en Eppo lieten hem stil gaan.
 „M'n jongen toch!” snikte Moeder. „Waar is je viool? Is daar iets mee gebeurd?”
 „Daar,” antwoordde Eppo, met een aanduidende knik naar de hoek, waar zij was neergekomen. Moeder schrok van zijn hese, gebroken stem. Toen nam ze aarzelend en voorzichtig de viool van de grond en legde die op tafel. Eppo drukte de handen voor de ogen.
 Hij wist het, hij had gezien, met één enkele blik, maar toekijken om te zien, hoe heerlijk zijn vriend gehavend was, dat was hem te veel... Eén snaar was gesprongen. De kam was gebroken en... een grote barst in het bovenblad.

Moeder schreide.
 En 't was, of met Moeders tranen Eppo's strakheid brak.
 „Hij is wég, Moeder. Nu heb ik géén viool meer...”
 „Kan die niet meer gemaakt?” vroeg ze, zoekend naar troost en toch verlegen, omdat zij van deze dingen geen verstand had.

„De kam en de snaar wel, maar de kast...? Dat denk ik niet. En daar hebben we toch geen geld voor. Dat kost zóveel... U weet wel, 't was zo'n beste viool. 't Was een wonder, dat ik hem kreeg van die dame, toen haar eigen zoon gestorven was. 't Kwam door meneer Venema, maar... 't was een wonder, een echt wonder van God... voor mij tenminste...”

„Ja,” knikte ze. „Dat was het... ook voor mij.”
 Plotseling deed deze bekentenis hem denken aan het kerkboekje, dat in de lade lag en bleef. En dat toch een cadeautje van Vader was geweest. Verlangde Moeder soms ook, evenals hij, naar iets Hogers dan het leven van alle dag?

Toen sloeg Eppo de ogen op van ontroering en zag haar even aan met zulk een liefde in zijn smartelijke blik, dat ze hem in haar armen nam en hem kuste.

Met eerbied legde hij 't gebroken instrument in het zachte fluweel van de kist en dekte de oude zijden halsdoek er over.

't Was als een begrafenis. Zijn vriend, die hem het leven dragelijk had gemaakt, wás niet meer. De stem, die zo mooi kon zingen en die alles uitte kon, wat in zijn eigen gemoed woelde en stormde, of ook daar blij jubelde — die rijke klankvolle stem... was er uit. Die was gestorven in de val. Zorgvuldig voegde hij nog de punten in de hoekjes er omheen en sloot het deksel er over toe.

De viool nam Eppo mee naar boven naar zijn heiligdom, zijn zolderkamer. Dit was het plekje, dat van hem alleen was. Waar hij ook zo menige strijd in stilte had uitgevochten en het leed, omdat hij anders was dan gewone sterke jongens, had uitgeschreid in de veilige eenzaamheid van het ongeziene — en alléén-zijn.

Lang, tot ver in de nacht, lag hij wakker en staarden

zijn grote ogen wijdopen het duister in. Zó lag ook het leven vóór hem, donker... leeg.

Vader ontwaakte. Zo vlug hij kon met zijn nog lome ledematen, kleepte hij zich aan en liep naar de werkplaats. Onmiddellijk ging zijn blik naar de bank, waarop de vioolkist altijd stond, toegedekt met het oude tafelkleedje, tegen 't stof van het houtzagen. Nu was die verdwenen. En... nu was dat *alles* verdwenen, — wat de viool aan Eppo had gegeven.

Aan Eppo, maar... ook aan hemzelf.
 „Moeder, waar is Eppo's viool?” vroeg hij aarzelend en hulp zoekend in zijn ellende.

Moeder wendde zich om. Er vlamde iets in haar ogen.
 „Die heeft hij weggeborgen... voorgoed, die is gebroken.”

Het snerpde hem tegen, zo venijdig klonk haar stem. Hij kromp ineen en stil keek hij naar het plaatsje, waar de keukendoeken aan de drooglijn wapperden, zonder ze te zien.

Gebroken... gebroken... En dat door hém... Hij had het *geluk* van zijn gebrekkige jongen stukgegooid. Hoe had hij dit kunnen doen? Een traan viel naar beneden, over zijn vest. Niemand zag het... O, o, hij zou het zijn jongen zeggen, hoe vreselijk *dit* hem speet. Hij zou hem *vergeving* vragen. En beloven, dat hij nooit,

Toen nam ze aarzelend en voorzichtig de viool

nooit meer één druppel zou drinken. En dan sparen, al zou het nog zo lang duren, tot er een nieuwe viool was.

Niet roken... hard werken... dat zou hij hem zeggen.

Vader was reeds aan de arbeid, toen Eppo de werkplaats in kwam. Zijn rug leek nog krommer dan anders, het hoofd zonk dieper voorover en zijn bruine ogen stonden onzegbaar vermoeid. Ze misten hun levendige glans, die ze gewoonlijk zo mooi maakten en zo vriendelijk voor ieder.

Vader wachtte even met het snijwerk. Nu moest het komen; het „morgen Baas” van Eppo, gevolgd door zijn eigen antwoord. En dan... dán zou hij alles zeggen en om vergeving vragen... Maar het kwam *niet*. Eppo had geen morgengroet meer te geven aan deze vader.

„Dan moet ik de eerste maar wezen,” dacht van Schelfhorst in bitter schuldgevoel en schaamte. Met moeite opende hij de mond en het trilde over zijn lippen: „Goeie morgen, jongen.” Meteen keek hij Eppo aan, smekend om hulp en de groet van elke morgen.

Maar de dunne lippen tegenover hem legden zich stijver op elkaar, ze sloten zich koppig zó samen, alsof er nooit, nooit meer een vriendelijk woord voor hém

over zou komen. Voor hem had Eppo geen morgen-groet meer...

En al wat Vader had willen vragen, zeggen en be-loven; bleef hem in de keel steken.

Van Schelfhorst wist niet meer waar hij het zoeken moest.

In de werkplaats, waar zij steeds gezellig bij elkaar hadden gezeten, hing een benauwend zwijgen. De kleine woordjes over en weer, onder het werk door, waren verstomd. Ieder woord was zwaar geworden van daarachter liggend onuitgesproken schuldbesef bij Vader en fel verwijt bij Eppo.

Hij wist met zijn figuur geen weg. En dan zocht hij 't op straat, waar hij dof liep te piekeren. 't Was niet te herstellen, alles wat hij in zijn dronken drift had kapot gesmeten. De kostbare viool, maar ook het huise-lijk geluk, dat ze nog bezaten, ondanks hun achter-uitgaande zaak.

Zijn vrouw stond aan Eppo's kant. Ja, natuurlijk, daar had ze het recht toe. De schuld lag immers bij hem...

Zo tobde hij de dagen door en de nachten brachten geen verlichting.

Moest dit dan altijd zó blijven doorgaan? Dan... zou een mens verlangen naar het einde... naar de dood, indien... Ook de eeuwigheid bracht hiervoor geen uit-komst.

In die tijd dacht hij veel terug aan de jaren van vroeger. In het kleine stadje, waar zijn winkel véél klanten had. En waar hij samen met zijn vrouw en de grootste kinderen naar de kerk ging. Er moest hulp komen, want anders... Hij werd er nog gek van...

En toen, gedrongen door het radeloos rondtasten in een maalstroom van zwarte gedachten, belde hij bij de predikant aan.

't Was de dominee van hun wijk, dit was hem be-kend, maar hun attestatie hadden zij niet ingeleverd. De man wist dus niet van hun bestaan.

En nu stond hij weer in de gang om te vertrekken, nadat zij lang en ernstig tezamen hadden gesproken.

(Slot volgt)

Neerbosch Cent!

Beste Collectantjes.

In Neerbosch begint de spanning over het eind- resultaat van onze actie te stijgen! Zullen wij het gestelde doel, f 40.000,—, halen, zo vragen wij ons steeds af. Nadat vorige maand nog eens de stand werd opgemaakt lijkt het er op dat we zullen slagen! Er is prachtig werk geleverd door veel afdelingen. De opbrengsten vliegen soms omhoog. Wij zijn daarvoor erg dankbaar en wij willen hier jullie nog eens hartelijk danken voor alles wat tot nu toe bereikt.

Onze kring breidt zich nog steeds uit. Nu wordt er ook begonnen in De Krim, Breskens, Arnemuiden, Terschuur, Nisse, Helmond en Boskoop. In enkele van deze plaatsen is men al volop aan het werk. Het gaat fijn zo! Er moeten nog veel meer nieuwe afdelingen bij komen!

De afdeling Veenendaal berichtte ons dat men zich tot doel heeft gesteld dat iedere straat wordt bewerkt. De hele gemeente gaat dus bijdragen! Dat is een flink plan en wij wensen deze jonge afdeling van harte succes! Ons doel in Neerbosch is dat iedere plaats in ons land een afdeling moet hebben. Dan draagt heel Nederland bij! Wie kent nog jongel- lui in plaatsen waar geen afdeling is? Praat er eens over met kennissen en neefjes en nichtjes!

Jullie denken toch ook aan de gezinnen die in de nieuwe wijken gaan wonen? In bijna iedere gemeente worden nieuwe woonwijken gebouwd. Daar komen ook mensen te wonen die contribuant willen worden. Trek er eens op uit! Doe als Willy Dorresteyn uit Bussum, die geheel alleen 29 contribuanten heeft gewonnen!

Als iedereen nu de laatste maanden nog flink aanpakt, komen wij zeker aan ons doel. Alle hens dus aan dek, wij gaan op naar de veertig duizend gulden! C. van Gorcom

VOOR POSTZEGEL- VERZAMELAARS

Een serie zegels voor het Jeugdcentrum in Paramaribo

SURINAME

Er is een prachtige serie zegels verschenen ten bate van het Jeugd- centrum der Broedergemeente te Paramaribo.

Deze zegels zijn sinds 1 October verkrijgbaar in de waarden van 7½ + 3 c.; 10 + 5 c.; 15 + 7½ c. en 30 + 15 c. Suri- naams geld.

Voor Nederlandse ver- zamelaars worden deze zegels beschikbaar ge- steld voor f 2,25. Men kan ze bestellen aan het Bureau van het Zen- dingsgenootschap der Evangelische Broedergemeen- te, Broederplein 27 te Zeist.

Maar men moet dat uitsluitend doen per post- wissel of per girorekening 24696. Maar er zijn al heel wat bestellingen binnengekomen. Men haaste zich dus als men deze serie nog wil bemachtigen.

Hierbij geven wij een afbeelding van dit fraaie zegel in de waarde van 30 c. met 15 c. toeslag.

Welkom nieuwe lezer

In de maand October mochten wij weer verschillende nieuwe abon- nee's begroeten en die wij een hartelijk welkom toeroepen. Hier zijn hun namen:

G. B. J. Wansing, Doetinchem. M. Tjeerdsma, Leeuwarden. Rina Ber- lips, Amsterdam. Jongensintern „De Zonnebloem” Apeldoorn. Harona Blo- net, Dedemsvaart. Hass van Dorp, Ontario-Canada. Louis Gerritsen, Over- schie. T. Beumer, Horssen. K. Vlaander, Bergen op Zoom. Mevr. T. C. v. d. Hof-v. Buren, Hooghalen. J. Ramaker, Aalden-Zweeloo. Ds. W. C. Luuring, De Krim. Mevr. v. Woudenberg, Heerlen. P. J. Yperlaan, Leiden. Rob. Verheuvcl, Den Haag. F. van Otten, Den Haag. Joke Leeuwenberg, Ouderkerk aan de IJssel. Trijntje Hilbrands, Emmen. Chr. Leeszaal, Hooge- veen. Gijsbert Boer, Gouda.

Staat hier ook al jouw vriendje of vriendinnetje, neefje of nichtje of een van je bekenden bij! Voor zover je er aan hebt meegeholpen, hartelijk dank, je premie heb je dan waarschijnlijk reeds ontvangen of zal binnen- kort wel komen. Voor zover je er niet aan meegewerkt hebt waken we je op, dit als nog te doen. Je beloning ligt al op je te wachten.

door

J. L. F. de Liefde

4) (Slot)

Hoofdstuk III

Het nieuwe geluk

De dominee schudde van Schelfhorst hartelijk de hand en keek hem recht in de ogen, toen hij hem uitliet.

„Ik ben heel blij, dat je gekomen bent. We moeten elkaar helpen in het leven. Morgen kom ik je een Bijbel brengen. Die kan je nog beter de weg wijzen dan ik, want daarin vind je alles, wat ik te zeggen heb aan de mensen. Ik zou hem je nu wel geven, maar ik moet er een gaan halen. Zal ik er soms papiertjes in leggen en aantekenen wát je moet lezen? Dat doe ik wel meer, als ik een Bijbel geef.”

En toen stond van Schelfhorst weer op straat. Dat was een zware gang geweest, maar wat was hij blij, en dankbaar, dat hij hiertoe was gekomen, gedreven door hopeloze ellende.

Zou alles nog weer goed kunnen komen? Met hemzèlf! En met z'n gehele gezin? Als daar een kracht was buiten hem, die hem vasthield, dan... ja, dán kon het. Als God hem hielp... en veranderde.

't Was etenstijd. Moeder spreidde het witte tafellaken uit en legde blij de Bijbel naast Vaders bord. Nu was er dan inderdaad weer een Bijbel in huis!

Allen zaten ze om de tafel, toen Vader binnenkwam.

Hij zag onmiddellijk de Bijbel naast zijn bord. Dat was Moeders werk, dacht hij dankbaar. Zij kwam hem te hulp.

Ze waren er bij geweest, toen hij de dominee had beloofd er elke dag aan tafel uit voor te lezen. Ook met háár had hij gesproken. En nu de kinderen zo netjes en stil zaten te wachten, begreep hij, dat Moeder er hun van had verteld.

Terstond sloeg hij de Bijbel open. Bij het eerste naar buiten stekende papiertje maar?

Zijn stem was in het begin onzeker, maar al heel gauw pakte het gelezene hem als een herinnering aan vroeger, — aan de Christelijke school op hun dorp, — waar de kinderen ook zelf uit de Bijbel lazen.

En zo las hij elke dag bij het volgende papiertje en legde het daarna weer zorgvuldig op z'n plaats terug... voor later.

Toen hij bij de vierde aanwijzing was gekomen, schrok Eppo plotseling op uit z'n stil en blij luisteren.

„Gelijk ook wij vergeven...”
Vergeven? Moest hij dat? Dat erge, dat verschrikkelijke... vergeven? Dus weer goed op Vader zijn?

Maar dat kon toch niet? Dat wilde hij niet, neen, dát niet... Vader had niet eens gezegd, dat het hem speet. Als iemand niet om vergeving vroeg, behoefde je dan te vergeven?

In stormende snelheid joegen de gevoelens door hem heen.

Vader las verder: Zijn stem werd anders. Trilde er iets in?

„Leid ons niet in verzoeking...”

Zachter werd ook de toon: Eppo zag hem aan. 't Was of Vader smeekte in een droevig, alles beheersend: „Maar verlos ons van den boze...” Dit was een bede voor hemzelf. Daarna rees de stem weer en kreeg zijn gewone klank, iets blijder en hoopvoller: „Want Uwer is het Koninkrijk en de kracht...”

Vader sloeg de Bijbel dicht. Verbeelde Eppo het zich? Keek Vader hem aan, héél even maar, als vroeg hij iets van hem? Vader zocht contact met hem, dat had hij al meer gemerkt, maar... hem vergiffenis schenken voor dit... erge...? Zijn viool was...

Op eens zag hij weer de kapotte kam en de scheur in de kast...

Hij richtte zich op, fier en sterker als gewoonlijk, als een man.

En meteen greep hij de zoete wraak vaster in zijn hart, als de enige liefde, waarmede hij zijn viool nu nog kon omsluiten.

En toen ze beiden in de werkplaats kwamen... zetten ze zich *zuijgend* tegenover elkaar aan hun taak.

Eppo was somber. Nu begon het bij hen in huis te gelijken op de Venema's en toch...? De strijd was *niet* voorbij.

Wat had hij verlangd, er om gebeden zelfs, dat bij hen ook een Bijbel mocht komen. Daarin stond zoveel voor Vader. Dat moest hem terughouden van dat drinken. En... al die weken was Vader niet zo raar en opgewonden thuisgekomen. Ook die dranklucht, die soms om hem hing, was nu geheel verdwenen.

En toch...? Er lag een druk op hem, eigenlijk op hen allen.

„Gelijk ook wij” kwam het weer in Eppo op.

Onrustig en kregel verschoof hij op zijn stoel. Daar had je het weer, maar hij deed het niet. De Bijbel was voor Vader. De dominee had die aan hem gegeven.

Hijzelf kende het „Onze Vader” reeds lang. Mijnheer Venema had het wel vaak na de maaltijd. 't Was mooi, maar nooit had het hem zó geraakt, als iets dat hem persoonlijk betrof. Nooit had het hem *gegrepen*, zoals nu, in zijn eigen zonde. Was die Bijbel dan ook voor hem! Nodig ook voor hem? Even nodig misschien als voor Vader? Was dit ook een wonder van God, net zo goed als toen hij die mooie dure viool had gekregen?

Vaster werd de lijn om zijn gesloten mond. En hij kerfde diep in het hout.

Zo naderde Kerstfeest, het feest van de vrede, maar de strijd duurde voort. Eppo zag bleek en werd ongedurig. Al wat in hem was, snakte naar verlossing uit deze toestand. Hij werd angstig. Die Bijbel... wat stonden daar moeilijke dingen in...!

Zou hij naar de Venema's gaan voor een verzetje? Zonder viool?

Mevrouw had het hem dringend genoeg gevraagd. Dadelijk, nadat hij de eerste Zondagmiddag was weggebleven, was zij er al geweest om te horen of hij ziek was... maar gegaan was hij niet.

Mijnheer zou hem vast wel een andere willen lenen, maar dat was niet *zijn* viool met die mooie klank. Hij kon geen andere in de hand en tegen zich verdragen. Nee, wat zou hij bij de Venema's doen?

't Zat in hemzelf. In zijn eigen hart, dat voelde hij.

„Gelijk wij...”

En Vader, op wie hij had neergekeken, als hij teveel

geïronken had en zich vergat? Was dat erger dan zijn eigen wraak? Zijn koppig verzet tegen Vader, maar... verzette hij zich ook niet tegen God?

De avond vóór Kerstfeest ging hij vroeg naar bed, maar slapen kon hij niet. Het verlangen naar Vader werd zó groot. Hem weer terug te hebben, nu vooral. En tegelijk... het verlangen naar God, naar de Verlosser, naar vrede in zijn hart.

Als het nu morgen Kerstfeest was en hij had er geen deel aan? De zonde stond tussen hem en God. En toch... was daar een Zaligmaker geboren, ook voor hem... „O, Heer!” bad hij tenslotte, in een angstig heimwee naar God en naar zijn eigen Vader, „wil mij helpen, zoals... U Vader hebt geholpen.” En toen volgde, heel langzaam: „Vergeef ook mij...”

De volgende morgen wás het Kerstfeest.

„Nu moet het,” zei Eppo tegen zichzelf. „Maar hoe...?”

Zomaar ineens weer beginnen met zijn oude groet? Dat kon niet, want het was Zondag... Verlegen en hulpeloos liep hij rond. Toen zag hij Vader de kamer uitgaan naar de werkplaats. Nu moest het. Nu was Vader daar alléén. Haastig, zonder te weten, wat hij zeggen zou, liep hij hem na. Vader keek vragend op.

„Vader...” Meer wilde niet volgen. Het kwam benepen en zwak over Eppo's lippen.

„Wat is er, mijn jongen?” trad Vader hem aanstonds tegemoet met de volle bereidheid van zijn hart. „Kan ik je helpen?”

En daarbij brak de koppige onwil, die Eppo als een hard brok verzet in zich had gekoesterd en had omklemd als een kostbaar bezit.

„Vader... ik wou u graag weer goeie morgen zeggen. Het is nu Kerstfeest.”

„O, jongen dan toch...!”

En daar was Vader's hand al uitgestoken naar hem. Eppo legde zijn smalle dunne hand er in.

„Eppo, wat maak je me nu gelukkig. Als je eens wist, hoe ik dáárnaar verlangd heb. En... och, Eppo, ik heb er zo'n spijt van... kun je het Vader vergeven? Dat... van je viool...?”

Eppo aarzelde. Liegen wilde hij niet. Toen zag hij Vaders lippen trillen en in zijn ogen een droevige hunkering.

Daar stond Vader... die vergeving vroeg, er om smeekte aan zijn eigen kind!

„Ja, Vader, dat wil ik.”

Van Schelfhorst schudde Eppo's hand dankbaar en warm. Zijn ogen werden vochtig. O, o, wat voelde Eppo in dit ogenblik, hoeveel hij van zijn Vader hield, ondanks alles wat er gebeurd was. Veel meer nog dan hij eigenlijk zelf had geweten in het vorige leven van alle dag.

Die middag zaten ze allen bij elkaar, zo stilletjes in de vroege schemering van de donkere wintermiddag. Moeder stak het schemerlampje op en plotseling was daar iets van Kerststemming in de kamer. Dat lampje had zij de vorige avond met rood papier omhuld en nu toverde het een warme, nog niet eerder geziene gloed in de kamer.

„Nu is het Kerstfeest,” zei Liesje blij. „Bij ons in huis.”

„Ja, nu is het Kerstfeest,” dacht ook Eppo. Nu was het Kerstfeest van de Zondagsschool, met vierhonderd kinderen — waarop hij zou hebben gespeeld... Een onbegrijpelijk verlangen naar zijn viool — naar muziek — overviel hem.

„Nou kunnen we best zingen ook,” ging Liesje voort. En van Schelfhorst viel onmiddellijk in, met een

diepe dankbare klank in zijn stem: „Ja, nu... kunnen we zingen.”

Eppo voelde het, dit sloeg op die morgen, toen hij tot Vader was teruggekeerd. Meteen zette Vader spontaan in met z'n forse stem: „Stille nacht, heilige nacht.”

Moeders stem beefde een beetje. Het grote geluk werd haar te machtig. De kinderen zongen mee... maar ze zakten en 't werd vals. Eppo hoorde dit wel. Toch zongen ze allen maar door.

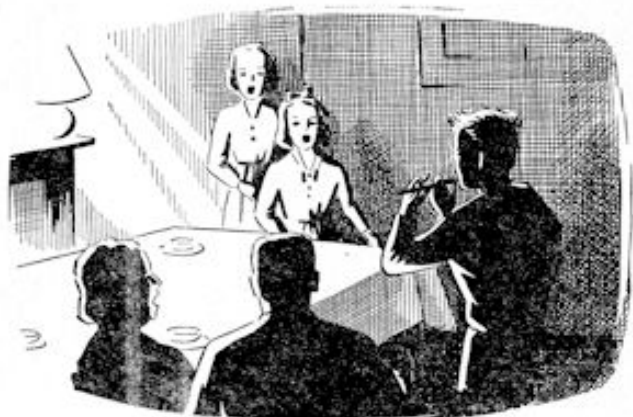
O, de viool...! Was die er nog maar!

Stilletjes stond hij op en ging naar boven.

De viool...? Maar hij bezat toch nog een instrument: de fluit... Zou hij dat doen? Wat hij koppig geweigerd had...?

Een fluit had lang niet, wat een viool gaf, maar wat zouden ze allen dát prettig vinden.

De viool had hij bespeeld... 't meest voor zichzelf, dat voelde hij nu.

Ze zongen vaster en blijder, allen samen...

De fluit zou hij nemen voor hen allen... voor Vader. Wat had Moeder, die minder muzikaal was, altijd van de fluit gehouden, meer nog dan van de viool.

Even probeerde hij of hij het nog kon. Heel zachtjes! Zijn vingers beefden, toen hij de fluit aan de mond zette, maar 't ging...

Het geluid werd vaster en regelmatiger. Hij kon het nog...

En even later, toen onzeker en vals het gezang in de kamer dreigde te mislukken, klonk daar in de gang plotseling een forse fluittoon. Even schrokken ze op, blij verrast. Het zingen hield op, maar... onmiddellijk viel Vader weer in. Hij had begrepen, wat deze daad van Eppo betekende.

De fluit greep het zwakke zingen en droeg de stemmen mee.

Ze zongen vaster en blijder, allen samen, groot en klein uit volle borst het „Ere zij God... vrede op aarde!”

Vrede ook in hun eigen hart. Vrede — voor zondaren — door God geschonken... in het Kindje van Bethlehem.

EINDE

Het verhaal EPPO'S VIOL

werd oorspronkelijk door *Mej. de Liefde* geschreven voor het Genootschap „De Lichtdrager”. Het is in boekvorm verkrijgbaar bij het bureau van „De Lichtdrager”, Stadhouderskade 137, Amsterdam en het kost 10 cent.